

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

VABILO

na

XXVII. REDNI OBČNI ZBOR,

ki bo

v nedeljo, dne 13. aprila 1930., ob 10. uri v Ljubljani
v dvorani mestnega magistrata.

DNEVNI RED:

1. Poročilo upravnega sveta o združnem poslovanju.
2. Poročilo upravnega sveta o računskem zaključku za leto 1929.
3. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku in poslovanju upravnega sveta.
4. Predlog upravnega sveta o razdelitvi čistega dobička.
5. Volitev v upravni svet.
6. Volitev v nadzorstvo.
7. Slučajnosti. Posebni predlogi se morajo naznaniti upravnemu svetu vsaj tri dni pred občnim zborom.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se bo vršil v zmislu § 31 pravil pol ure pozneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati.

Upravni svet.

Solske knjižnice.
Materijalna podpora za znanstveno in pedagoško izpopolnjevanje učiteljstva.
Podpore za potovanja učiteljev in učencev.

Materijalne podpore za gospodinjstvo in gospodarsko-zadržne tečaje.
Skrb za zidanje novih šol in razširjenje starih.

Navodila glede poslovanja pri gradbah novih šol.

Banovinski prosvetni proračun.

Ker je banovinski proračun za prosveto že sestavljen, ga je banovinski šolski odbor vzel na znanje po predsednikovem naročilu, ki je pojasnil, da ga bo v bodoče izdelal banovinski šolski odbor, kar sedaj ni bilo mogoče.

Banovinski proračun priobčimo in izpregovorimo o njem pozneje.

Člani so osobito omenjali postavke za plačevanje katehetov iz banovinskega proračuna. Zastopniki učiteljstva narodnih šol so poudarjali potrebo plačevanja učiteljskih stanarin iz banovinskega proračuna. Na razna vprašanja, kako je kriti stanarine, če niso predvidene v proračunu, obstoja mnenje, da iz posojila, ki ga je kot primanjkljaj ustavititi v bodoči proračun.

Cilj zakona je, da dobe učitelji naturalna stanovanja. Pri novih šolah jih povečini že imajo.

Velikost stanovanj in drugo bo predpisal pravilnik.

S strani zastopnikov učiteljstva narodnih šol se je pokrenilo vprašanje, da naj bi se iz sedanjih sreskih učiteljskih knjižnic ustanovila banovinska učiteljska knjižnica.

Gradnja novih šol.

Glede zidanja novih, oziroma razširjanja obstoječih šol se je vzel na znanje postopek komisijalnega odobranja ter so se v glavnem označile one šole, ki so najbolj potrebne novih poslopj, oziroma popravil. V vsej banovini bo treba v doglednem času preskrbeti nad 150 šolam primerna šolska poslopja.

Posebno zahteva tolmačenja § 32. zakona v narodnih šolah, kdo nosi komisijnske stroške? Občine naj bi predlagale idejno skico v predprorabacijo, da se izvrše potrebne korekture preden se da napraviti končni načrt. Pravilnik za gradnjo šol mora vsebovati vse smernice glede postopka in popolno določiti kakšni morajo biti šolski prostori in učiteljska stanovanja. Banska uprava naj razpiše nagrade za idejne skice šolskih zgradb, ki bodo prikrojene tako, da bodo ustrezale različnim pokrajinam, estetično ter značaju, kateremu ima služiti šola. Nadzorstvo je mogoče s strani gradbenega odseka le pri glavnih delih.

Analfabetizem.

Glede pobiranja nepismenosti so se storili sklepi, da se bodo ustanovile takozvane ambulante šole po § 18., kakor jih določa novi zakon, in sicer to predvsem v srezih Murska Sobota in Dravograd.

Sole za defektno deco.

Iz poročila, ki ga je podal šef za osnovno šolstvo dr. Kotnik, je razvidno, da imamo v banovini duševno in telesno zaostale dece 1959, in sicer 1085 dečkov ter 874 deklic. Od teh obiskuje pomožne šole v Mariboru in

Ljubljani 169, gluho-nemnico v Ljubljani 95 in zavod za slepe v Kočevju 18 skupaj 282 otrok; v osnovne šole hodi 975, a 702 sta brez vsakega šolskega pouka. V tem pogledu so se storili sklepi, da se ustanovi najprej en zavod za duševno zaostalo deco za prvo in nujno potrebo ter ukrene vse potrebno ožji odbor.

Banovinski šolski fond.

Banovinski šolski fond naj bi dobil redne dohodke od šolskih glob, od taks gledališča in kina, volil in daril ter iz proračuna.

Banovinska zaloga šolskih knjig.

Nadalje so bili storjeni sklepi, ki bodo omogočili izdatnejše podpiranje zidanja in popraviljanja šol. Za zalogo šolskih knjig se bo izdelal poseben pravilnik in se bo naprosilo ministrstvo prosvete, da dovoli izdajanje učnih knjig za dravsko banovino v tej zalogi. Iz banovinskega šolskega fonda se bodo podpirali tudi revni učenci s šolskimi knjigami in učili.

Prevzem okrajnih meščanskih šol.

Za one meščanske šole, ki so jih doslej vzdrževali okrajni zastopi in okrajne blagajne, se je začasno preskrbelo v banovinskem proračunu, končno pa se bo to vprašanje rešilo z novim zakonom za meščanske šole.

Verske šole v Prekmurju.

Kot zastopnik Prekmurja je poročal g. župnik Baša o položaju verskih šol v Prekmurju.

Treba bo priti do ločitve imovine in jo prepisati na šolsko občino.

Kmetško-nadaljevalne šole.

Nato je predsednik poročal o kmetških nadaljevalnih šolah in jih toplo priporočal. Zanj je v banovinskem proračunu določena večja vsota.

G. predsednik je poudarjal, da ta šola ni strokovna, ampak v prvi vrsti vzgojno poklicna, ki gradi na osnovno šolskem znanju. Treba bo prirerjati tečaje za izobrazbo učiteljev in učiteljic, ki naj bi delovali na teh šolah. V letu 1928./29. je bilo v dravski banovini 86 šol, in sicer 53 kmetško-nadaljevalnih s 1011 učenci in 33 gospodinjstvo-nadaljevalnih s 464 udeleženkami. V šolskem letu 1929./30. je vseh šol 112. Ta institucija deluje neposredno na vse, torj pomaga glavnemu cilju uprave, za ekonomsko povzdigo naroda.

Društvo učiteljic.

Društvo učiteljic je obhajalo lani tridesetletnico svojega obstoja. Ta jubilej je šel skoraj neopaženo mimo učiteljic, pretežna večina zanj ni vedela, mnogo jih je celo — zlasti mlajših — ki niti ne vedo, da to društvo sploh eksistira.

Iz tega je razvidno, da v društvu ni življenja, ki bi zajelo množico učiteljic in jo pritegnilo v svoj delokrog. Kljub skromni članarini, letnih 10 Din je število članic, v primeri s celotnim številom učiteljic, nizko in še te so, z nekaterimi izjemami, precej pasivne. O tem životarjenju se je ponovno razpravljalo na društvenih zborovanjih in se je iskalo izhoda v pozitivno, pa tudi v negativno smer, saj se je govorilo celo o likvidaciji.

Ker pa Društvo učiteljic nosi naše ime in še iz drugih vzrokov, se mi zdi, da njegova usoda ni le zadeva odbornice in članice, ampak vseh slovenskih učiteljic. Zato se mi zdi potrebno, da se o njem temeljiteje pomenimo in izvajamo potem posledice.

Najprej ugotovimo vzroke današnje krize društva. Na zborovanjih se je najbolj poudarjalo nezanimanje za to društvo med učiteljicami. Toda to — po mojem mnenju — ni glavni vzrok. Zanimanje je namreč treba v masi vzbuditi kar bi storile agilne in zavodne tovarišice — če bi bile prepričane o eksistenčni potrebi tega društva. Tega prepričanja pa ni, ampak nasprotno. Društvo učiteljic smatrajo za neaktualno za cepljenje sil spričo skupne organizacije UJU, kjer imamo tudi me učiteljice svoboden forum za udejstvovanje, in sicer širši in zato važnejši in silnejši povdarek naših zahtev. To spoznanje je, po mojem mnenju, rodilo krizo v Društvu učiteljic in mu bo tudi izkopal grob.

Toda to se ne bo zgodilo še sedaj in se tudi še ne sme. Popolnoma pravilno je sicer naziranje o eni edini, skupni organizaciji, toda praksa se je pokazala čisto drugačna od teorije in zato se mi zdi to društvo danes prav tako potrebno, kakor ob svojem pričetku.

Če pogledamo namreč naše udejstvovanje v UJU, se nam pokaže neugodna slika. Dve tretjini članstva tvorimo in imamo po svojem številu možnost odločilnega vpliva in pravico do vseh vodilnih mest. Namesto tega smo se pa uveljavile sledeči: 1 članica ožjega sosveta (tovarišev 12), samo dotična v širjem sosvetu, ki šteje 45 članov, tri v centralnem odboru, nekaj društvenih tajnic, blagajničark in odbornic in nekaj članic odsekov, nekoliko predavateljic in nekatere redke, ki se aktivno udeležujejo društvenih zborovanj.

Iz raznih vzrokov prepuščamo ves stanovski boj tovarišem in celo tedaj, kadar imamo lastne in različne potrebe od njihovih. In ne samo to. Za organizacijska vprašanja se tako malo zanimamo da nam je tudi borba, ki jo vodijo tovariši odijozna. Ne vidimo načel, ampak pritrjujemo lepim besedam, mnogokrat v lastno škodo in v oviro napredku organizacije.

Brez zamere, tovarišice! Nisem napisala tega zaradi kritike, hotela sem samo dokazati, da smo, iz raznih vzrokov, v skupni organizaciji tako pasivne, da ne moremo vzdržati trditve da bi bilo udejstvovanje v Društvu učiteljic cepljenje sil. Zdi se mi, da nam je prav zaradi te pasivnosti in njenih škodljivih posledic potrebno torišče, kjer bi odpadel marsikateri vzrok našega molka, kadar smo med tovariši.

Res je namreč, da imamo poleg skupnih stanovskih potreb in nalog, še svoje lastne, o katerih se razgovarjamo najlažje, če smo same med seboj. Koliko skritega trpljenja, izvirajočega iz zapostavljanja v stanu in v socialnem življenju privre na dan na takih sestankih in upanju na razumevanje, uteho in nasvet!

V nekaterih društvih so tovarišice že spoznale potrebo medsebojnega združevanja in prakticirajo ob priliki skupnih zborovanj, še svoje lastne sestanke. Toda to delo bi moralo biti sistemizirano in na podlagi skupnega programa. Ker ima Društvo učiteljic v svojem namenu obširen delokrog, bi bilo najpametnejše, da pristopimo v čim večjem številu in pričneemo, oziroma nadaljujemo, tu z delom, ki se nam zdi potrebno.

Da pa ne bomo nesporazumljena in da bi mi kdo ne očital fermistične propagande in odtujevanja od skupne organizacije, moram še povedati, katero nalogo smatram najvažnejšo in ki daje prav za prav glavni pomen temu društvu.

Vzgjati široko plast učiteljic za brambo lastnih pravic za delo v organizaciji in med ljudstvom, dvigati torej samozavest, stanovsko zavednost in socialni čut — v tem vidim eksistenčno upravičenost Društva učiteljic.

Nesmiselno bi bilo, postaviti v delovni program Društva učiteljic borbo za materialne koristi, ker tu imamo skupne interese s tovariši in jo moramo bojevati skupno z njimi v področju organizacije UJU, ki je močnejša. Pač pa bi se morale vzgajati za to borbo, da bi prihajale v UJU pripravljene, da bi ne bila značilna poteza učiteljice v organizaciji pasivnost, temveč zavednost in iniciativnost. Ta vzgoja bi bila v korist nam samim, ker bomo enakopravne šele tedaj kadar si jo bomo izbojevale same. Koristila pa bi tudi tovarišem ker se bo uveljavil naš stan po svoji vrednosti šele takrat, ko bo stala pretežna večina članstva v skupnem boju. Tedaj pa bomo znale uveljaviti v UJU tudi lastne zahteve in si pridobiti upoštevanje, do kakršnega imamo pravico po svojem številu.

Do tistega časa pa, tovarišice, združimo se v Društvu učiteljic in pozivimo njegovo delovanje!

L. K.

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh prejmete položnice za nakazilo članskega prispevka v znesku 16 Din, zakonski pari 31 Din, za zadnje tri smrtne slučaje, in sicer: 207. Ivan Klemenčič, Maribor, 208. Gustav Spetzler, Trebnje in 209. Marija Tramte, Kamnik. Dediči so prejeli 36.365 Din. Društvena uprava prosi vse člane, zlasti še one, ki imajo večje zaostanke, da nakažejo takoj potrebne zneske. — Novi prigašenci za U. S. naj nakažejo zneske za sprejemne pristojbine. Kdor nima položnice, naj jo zahteva od društvene uprave. — Danes ima U. S. 2456 članov, posmrtnina znaša 12.280 Din.

Splošne vesti.

— Pri g. ministru prosvete. Predsednik UJU tov. Vlada K. Petrovič je posetil 18. t. m. skupno s predsednikom beogradske sekcije tov. Milanom Popovičem gospoda ministra prosvete in je ob tej priliki zaprosil g. ministra za pojasnila glede izdelave uradniškega zakona, glede učiteljskih doklad in stanarine, glede vprašanja šolskih nadzornikov, glede prireditve državne razstave med skupščino UJU v Beogradu. Govorilo se je tudi o učnih načrtih za osnovne šole in učiteljska. — Gospod minister je bil tako ljubeznen in dal za stopnikoma učiteljstva vsa zaprosena pojasnila o gori navedenih zadevah.

— Uradniški zakon. Čitateljem našega lista, kakor tudi druge uradnike, brez sumnje zelo zanima vprašanje novega uradniškega zakona. — Svoječasno je bilo objavljeno imenovanje specialne komisije za izdelavo tega zakonskega načrta in tudi to, da je Izvršni odbor našega združenja o tej priliki posetil g. ministra prosvete in g. ministra pravde ter istočasno predal vsem merodajnim faktorjem posebno peticijo. Iz današnjega komunikeja izvršnega odbora je razvidno, da se izvršni odbor stalno interesira za to vprašanje. — V kolikor smo nadalje obveščeni se delo komisije na tem projektu nadaljuje in je zaradi tega prezgodaj govoriti o kakih definitivnih odlokih v tem oziru. Glede tega je bilo kakor znano, izdano službeno obvestilo, ki je demantiralo prezgodnje in netočne vesti gotovih listov o tem vprašanju. — Ker podrobnosti tega dela še niso znane javnosti tudi mi ne moremo dati nikakih natančnejših informacij. — Edino, po tem, kar je že prišlo med javnost, se teži za tem, da bo novi zakon v kolikor mogoče čim jasnejši, prožnejši in enostavnejši. Skušalo se bo izvesti sorazmerno in pravično materialno razvrščanje vsega uradništva. — (»Narodna Prosveta«).

— Za izboljšanje materialnega položaja učiteljstva. Dne 21. t. m. se je vršila skupna seja izvršnega odbora in beogradskega poverjenišva UJU, na kateri je bilo prisotnih približno 20 članov odbora. — Seja se je vršila zaradi reguliranja materialnega vprašanja učiteljstva oša. šol. Ob tej priliki sta predsednik združenja tov. V. Petrovič in beogradski poverjenik tov. M. Popović obvestila odbornike o svojem obisku pri g. ministru prosvete ki sta ga napravila zaradi materialnega vprašanja učiteljstva in tudi zaradi drugih za šolo in učiteljstvo važnih vprašanj. — Na predlog odbornika tov. Rabrenovića in po izčrpnih debati se je skupna seja zedinila na sledeče zahteve: 1. Da se učiteljska stanarina, predvidena po sedanjem zakonu o narodnih šolah, v celoti realizira z državnim proračunom. 2. Da se na isti način kot se regulira materialni položaj ostalega uradništva, uredi tudi za učiteljstvo in 3. da posetijo zaradi vsega tega tov. V. Petrovič, M. Popović, M. Vujanac, Jefta Krljevič, Petrija Simić in D. Milanović vse merodajne faktorje, predvsem pa g. ministra prosvete in jih seznanijo z učiteljskimi zahtevami v smislu sklepa te seje.

— † Wesiak Franc, učitelj v pok. V prijaznem kraju Orešje ob levem bregu Drave, uro hoda od Ptuja, je na svojem posestvu v soboto dne 22. marca t. l. po kratki boleznini posledicah mrtvouda preminul učitelj v pok. Wesiak Franc v 80. letu svoje starosti. Kot učitelj-začetnik je služboval pri Sv. Marjeti niže Ptuja in v Ormožu, od leta 1877. dalje pa ves čas to je 33 let, do njegove upokojitve leta 1910. pri Sv. Križu tik Rogaske Slatine. Bil je odlični učitelj in vzgojitelj ter iskren tovariš. Ob njegovi upokojitvi ga je odlikovala občina Sv. Križ pri Rogaske Slatini s častnim občanstvom, Smarsko-Rogaško učiteljsko društvo pa s častnim članstvom. Naj v miru počiva!

— Tovariši in tovarišice deške in dekliske šole v Trbovljah so v soboto, dne 15. marca 1930. hospitalirali pri tov. D. Bitencu v Leskovcu pri Krškem. — Po hospitalaciji se je vršil tozadevni razgovor, kojeja se je udeležil tudi sreski referent g. L. Levstik. Po skupnem kosilu, ki je poteklo v tovariškem razpoloženju, so se poslovili Trboveljčani v največjem zadovoljstvu od tamošnjih kolegov. Tovarišu Bitencu pa še enkrat iskrena hvala!

— Odhod pevskega zbora UJU na turnejo po Čehoslovaki. Pevski zbor se je odpeljal iz Ljubljane v sredo 26. t. m. ob 12. uri z brzim vlakom. S pevskim zborom je šel tudi poverjenik Andrej Skulj ter skladatelj Emil Adamič, Janko Ravnik, Heri Svetel in Zlatko Grgošević iz Zagreba. Generalna skušnja je bila v torek 25. t. m. v Unionu. Pristostvovali so ji tudi čehoslovaki konzul g. dr. Resl in prosvetni šef g. dr. Lončar, poleg številnih glasbenih kapacitet. G. konzul je prišel tudi k odhodu zbora na glavni kolodvor.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 14/II.

Izdelava in prodaja
damske in moške
konfekcije. — Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

En gros. En detal'.

Pošljite naročilnice za Mlad. Matico, rok je zaključen s 1. aprilom.